

neptem ex filio, pronepotem, seu proneptem, caterisque, itidem per masculini sexus personas, continua generis linea sibi conjunctos, &c. Ex quibus verbis destruantur quamplurima, quæ contra feminam in præcipuo hujus capituli dubio statuant Peregrinus, & alii per ipsum relati; quod ex eisdem constat aperte, & evidentius confirmatur ea, quæ numeris præcedentibus annotavimus: nec ab eis videtur dissentire ipse Molina si attentè prælegatur, lib. 3. dist. cap. 5. per totum; quamvis locis antea relatis, contra feminas tenuerit, ut supra diximus.

CAPUT III.

De Promissione obligationis futuræ.

Joannis Andreae sententia in addit. ad Speculat. in tit. de obligat. & solut. in princ. super rubr. colum, 1. quod promittens se obligaturum ad decem intra certam diem, die adveniente, conveniri possit statim, ac si de præsentibus se obligasset: quia inutilis circuitus est vitandus; an, & in quibus terminis procedere possit? Ubi quæ ab aliis hæcenus scripta sunt, breviter, & dilucidè recensentur; legibus hujus regni applicantur; & nonnullis distinctè magis, quàm antea erant, adnotatis, res ista brevitate, & distinctione explicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Promittens se obligaturum ad decem intra certam diem, die adveniente, statim conveniri potest, ac si de presentibus se obligasset; quia inutilis circuitus est vitandus: idque ex sententia Joannis Andreae, quæ num. seqq. exornatur, ac verè, & singulariter declaratur.
2 Joannis Andreae sententiam, permultos, & gravissimos quidem juris Auctores sequutos, qui hoc numero, & seqq. præcitantur.
3 Tiraquelli diligentiam, in congerendis utriusque partis, tam superioris Joannis Andreae, quàm alterius illi contrariæ, decisionibus, rationibus, & Authoribus, non contemnendam; laudandam potius, & notandam.
4 Is enim Auctor, omnia fere, quæ ad sua usque tempore scripta erant ab aliis, studio & labore congestit in unum, ac multa adduxit, quæ utramque partem, & confirmant, & dubiam etiam reddunt.
5 Altercationi & contrarietati Doctorum in questione superiori, initium, aut occasionem tribuisse Decium: s; enim studio contradicendi alii, dicit illud dictum Joannis Andreae semper visum fuisse sibi dubitabile, & cum aliis Authoribus impugnat illud.
6 Et Decium sequuntur quamplures, qui referuntur ab aliis, & copiosè per Rolandum, qui hoc numero præcitantur.
7 Decii fundamenta contra dictum Joannis Andreae, reduci ad quatuor, prout hoc numero adnotatur.
8 In proposito, & præcipuo hujus capituli dubio, legendos omnino nonnullos Auctores, qui hoc numero, & seqq. præcitantur, & modo unam, modò aliam sententiam sequuntur; sed Joannis Andreae partes magis communiter juvant.
9 Rolandum, in conf. 69. ex num. 1. usque ad num. 27. volum. 3. & eruditè loquutum, & veram hujus dubii resolutionem assequutum.
10 Joannis Andreae sententiam, intellectam in terminis, in quibus ipse loquitur verissimam quidem esse, & tenendam omnino, idcirco meritò probasse eam infinitos Auctores; & contrarium tenentes decipi manifestè.
11 Ad quod dicendum movetur Auctor rationibus, au-

- thoritatibus, & decisionibus congestis à Tiraquello, loco, & numero hic præcitantur.
12 Deinde fundamentis Ruini, Hermanocii Det. Socii, & Rubei Alexandri.
13 Ac denique ratione adducta per Rolandum, post alios ab eo relatos, quæ vere facit, & concludens est, prout hoc numero adnotatur.
14 Decii solutionem, contra rationem Joannis Andreae de circuitu vitando, rectè subverti, prout hoc numero demonstratur.
15 Decii fundamentis contra doctrinam Joannis Andreae, ideo respondere noluit Auctor hoc loco, quod plene respondeant nonnulli Auctores, qui hoc numero præcitantur.
16 Joannis Andreae dictum, de quo supra ex num. 1. reddi certius hodie ex decisione l. 2. tit. 16. lib. 5. novæ collectionis Regiæ, dum probat lex illa, quod qualitercunque consiterit, aliquem se velle obligare, remaneat obligatus, prout hoc numero adnotatur cum aliis.
17 Blasii Flores Diaz de Mena, in addit. ad decis. 13. Gamæ, num. 4. novissima resolutio in hac materia, novè expenditur, & probatur, & Rolandi, Auctoris, & aliorum resolutioni applicatur.
18 Joannis Andreae doctrinam, in aliis terminis intellectam, periculosam esse, nec tenendam quidem: idque per rationes, auctoritates, & decisiones Doctorum tradita à Tiraquello, & aliis, qui hoc numero recensentur.
19 Maximè in promissione de vendendo; in qua verius est promissionem differre ab ipsa venditione, nec promittentem vendere certo pretio, dici posse jam vendidisse.
20 Et inter hunc casum, & Joannis Andreae casum veram rationem differentie reddidisse Rolandum, ad quem remittit se Auctor, & ad nonnulla infert hoc numero remissivè.
21 Promittens vendere feudum, vel rem emphyteuticam, non cadit à jure suo, licet caderet, si irrequisito domino alienaret.

Quoniam frequenter contingit in nonnullis casibus dubitari, vera sit, necne, decisio quedam, ut singularis traditio Joannis Andreae in addit. ad Specul. in tit. de obligat. & solut. super rubrica, col. 1. quod is qui promittit se obligaturum ad decem intra certam diem, die adveniente, conveniri possit statim, ac si de præsentibus se obligasset; quia inutilis circuitus est vitandus: & in hac re tanta est confusio, sive contrarietas, aut altercatio Doctorum, ut vix certum quid, aut firmum deducere possis, si infinitos, etiam attentè, atque originaliter prælegeris; non absque utilitate putavi, sed potius jucundum lectori futurum, si omnia latiori disputatione (id quod consultò faciam) eos Auctores in unum recenserem hoc loco, qui latius, & distinctè magis tractarunt, ac demum dilucidè magis, quàm antea erant, adnotatis nonnullis, sententiam meam in medium proferrem: & ut alia prætermittam.

In primis constituo, præfatam Joannis Andreae sententiam, permultos, & gravissimos quidem juris Auctores sequutos, Romanum, Alexandrum, Socinum, Jafonem, Pyrpuratum, Carolum Ruinum, Lancelot. Gal. Hermanocium Det. Matthæum Afflictis, Gozadinum, Rubeum, Zafium, Boerium, & Chaffaneum, quos congerit Tiraquellus de retractu conventionali, ad finem tit. num. 26. quibus cum Grammatico, Covar. & Tello Fernandez, adhæret Matienzum in leg. 6. tit. 6. Glos. 7. num. 3. lib. 5. novæ Collectionis Regiæ, Rolandus, Joannes Franciscus de Ponte, Azevedius, Parladorius, & alii, quos statim referam, & novissimè, multoque post hæc à me scripta, Andreas Fachineus controuv. juris lib. 2. cap. 7. ubi dicit hanc sententiam frequentius receptam & probabiliorè esse, quàm contrariam: Bonifacius Rogerius in conf. 15. num. 51. lib. 2.

Secundò constituo, Tiraquelli diligentiam in con-

gerendis utriusque partis, tam superioris Joannis Andreae, quàm alterius illi contrariæ decisionibus, rationibus, & Authoribus non contemnendam; laudandam potius, & notandam.
Is enim Auctor ubi supra, num. 26. usque ad num. 62. omnia fere, quæ ad sua usque tempora scripta erant ab aliis, studio & labore congestit in unum, ac multa adduxit, quæ utramque partem & confirmant, & dubiam etiam reddunt: idcirco, qui ex proposito velit hujusce rei disceptationem inquirere, necesse habebit omninò legere illum.
Tertiò constituo, rem hanc difficiliorem reddidisse, & altercationi, contrarietati que Doctorum in questione superiori, initium, aut occasionem tribuisse Decium: is enim studio contradicendi aliis (ut dicit Antonius Thesaurus, quem statim referam) dicit illud dictum Joannis Andreae semper visum fuisse sibi dubitabile multis rationibus; & cum nonnullis Authoribus impugnat illud: & in sententiam Decii inclinant alii relati ab his quos statim adducam, & eos recentem Grammaticus decis. 103. ex num. 187. Rolandus in conf. 69. n. 25. in vers. 2. respondetur, lib. 3. Fundamenta autem Decii contra doctrinam Joannis Andreae principaliter reducuntur ad quatuor, quæ sunt in effectu ea, quæ adducit Tiraquell. ubi supra, num. 42. per totum. latius Hieronymus Butijela in repetit. §. Cato, leg. 4. ff. de verborum obligationibus, num. 51. & 55. quæ habetur Repetitorium Juris civilis volum. 6. fol. mihi 232. & ibidem Carol. Ruinus n. 26. 27. & 28. eodem vol. fol. 280. Hermanocius Det. ex num. 132. cum multis seqq. fol. 299. in eodem vol. & Marian. Socinus junior, ex num. 64. usque ad num. 70. in eisd. repetit. fol. 324. & novissimè Andreas Fachineus controversiarum Juris lib. 2. cap. 7.
Quartò constituo, in proposito, & præcipuo hujus capituli dubio legendos omninò sequentes Auctores, qui modo unam, modò aliam sententiam sequuntur, sed Joannis Andreae partes magis communiter juvant: relatos supra, num. præced. maximè Repetentes in dict. §. Cato. Covar. in cap. quamvis pactum, de pactis in 6. in initio 3. p. n. 3. Boerius decis. 3. & 183. Marfil. Singul. 469. Grammaticum decis. 103. num. 19. & n. 187. 188. & seqq. Avendannum responso 27. num. 2. Petrum de Moncada, in addition. ad Gozadin in leg. 2. num. 32. litera, A. C. de pactis inter emptorem & venditorem. Aleium in conf. 18. n. 5. & 6. & in conf. 117. Rolandum in conf. 69. ex num. 1. usque ad num. 27. vol. 3. qui eruditè loquitur, & vera hujus dubii resolutionem assequitur: Caballin. milleloquio 201. Max. Anguissol. in conf. 71. n. 5. Petrum Antonium de Petra de Fideicommissis, quæst. 8. ex num. 135. usque ad num. 184. Matienzum in leg. 6. tit. 6. Glos. 7. per totum, lib. 5. novæ Collectionis Regiæ, Azevedium in leg. 2. tit. 16. eod. lib. 5. Parladorium rerum quotidianarum lib. 2. cap. finali 1. part. §. 11. ampliat. 6. Cephalum in conf. 66. num. 20. & 21. lib. 1. Menochium in conf. 92. n. 1. & seqq. & num. 42. in fine, & in conf. 1. ex num. 232. lib. 1. & in conf. 147. num. 10. lib. 2. Bursatum in conf. 100. num. 1. & 11. lib. 1. Sardum in conf. 52. n. 66. & seqq. lib. 1. & in conf. 201. per totum, maximè n. 14. 15. 16. in fin. & 17. lib. 2. Amadeum à Ponte, Laudimialium questionum quæst. 35. Antonium Thesaurum decis. Pedemontana 233. per totum. Marcum Antonium Eugenum in conf. 7. num. 13. & 14. lib. 1. Cald. Pereir. in l. si curator rem habens, in verbo, contractum fecisti, num. 28. C. de integram restitutione Hippolytum Riminaldum in conf. 51. num. 11. vol. 1. Seraphinum de privil. juramenti, privil. 23. Joan. Francisc. de Ponte in conf. 10. a num. 21. & in conf. 85. per totum, & in conf. 86. num. 25. & tribus seqq. vol. 1. Vincent. Caroc. de locato, & conducto, q. 1. de promissione locandi per totum, fol. 48. & quæst. 2. de locatione emphyteute, fol. 89. Crotum in conf. 12. n. 7. & 8. Ripam lib. 3. de donat. resp. 12. Corletum in singularibus suis, verbo, Pactum, 2. Julium Clarum lib. 4. §. donatio, quæst. 14. num. 6. ubi singularem resolutionem tradit in hac materia, Rubeum Alexandrum in conf. 29. n. 5. Mo-

dernum in consuet. Paris. tit. 2. §. 55. Glos. 1. n. 8. ubi in proposito profert verba nonnulla maximi ponderis, & notanda; Pinellum in l. 2. C. de rescindenda venditione, 2. part. cap. 3. num. 29. & 30. Cavallos, prætic. commun. quæst. 209. qui prædictos non refert.
Quintò constituo, Joannis Andreae sententiam intellectam in terminis, in quibus ipse loquitur, verissimam quidem esse, & tenendam omninò, idcirco meritò probasse eam infinitos Auctores, ut constat ex relatis supra num. 1. & num. 8. & 9. & contrarium tenentes decipi manifestè. Ad quod dicendum moveor in primis rationibus, auctoritatibus, & decisionibus congestis à Tiraquello de retractu conventionali ad finem tit. ex num. 26. usque ad n. 42. Deinde fundamentis Ruini, Hermanocii Det. Socii, & Rubei Alexand. quos statim referam, & retuli supra, num. 7. ac denique ut alias sciens, consultoque prætermittam, ratione adducta per Rolandum in conf. 69. n. 25. vers. Tertio respondentur. vol. 3. dum dicit, & refert alios sic tenentes; quod ubi quis promittit de obligando se in centum, perinde est, ac si esset obligatus ad centum, eo quod interesse est statim liquidum, cum non possit esse minus centum: l. nummis. ubi Baldus, ff. de in litem jurando, & ideò licet diceretur, quòd contra eum tanquam obligatum non posset agi; tamen ex promissione de obligando se ad centum, qua tenetur ad interesse, tenetur ad centum, cum onus promissionis interesse non possit esse in plus: ut ergo vitetur circuitus, ob prædictam rationem nihil refert, an sit obligatus ad promittendum, vel censetur promississe, cum utroque casu debeat idem, nec augeatur, vel minuat obligatio: ex quo subverti potest solutio Decii in l. cum fundus, §. servum tuum imprudens, in princ. ff. si certum petatur. is enim, ut diluat rationem Joannis Andreae de circuitu vitando, dicit non ob stare jura, quæ jubent vitandum circuitum; & respondet procedere illa dumtaxat in casibus expressis à jure, & non in aliis. Sed, ut vides, qui hoc interest, cum etiam in casibus non expressis, ex paritate, aut majoritate rationis procedere debeant, ut sunt vulgata, & communes resolutiones Doctorum; maximè in casu proposito, in quo negari non potest, quin promittens, cum effectu voluerit se obligare ad quantitatem expressam, & promissio ipsa, aut obligatio æqualiter se habent, nec unum importat plus quàm alterum, ut supra dixi. Nec etiam in contrarium urgent Decii fundamenta contra eundem Auctorem, quibus sciens, consultoque respondere nolui hoc loco, propterea quòd plene responderet, & ab illius impugnationibus eleganter tuetur Joannem Andreaem Hermanoc. Det. in dict. §. Cato, ex n. 132. usque ad num. 143. & ibidem Ruinus ex num. 26. Marianus Socinus junior ex num. 64. usque ad num. 70. Rubeus Alexand. in conf. 29. ad quos Lectorem remitto: & vide omninò Andreaem Fachineum controversiarum Juris lib. 2. cap. 7. & 8. qui etiam fundamentis Decii respondet; sed tacet Auctores prædictos.
Deinde animadverto, prædictam doctrinam Joann. Andreae. reddi hodie clariorem ex decisione l. 2. tit. 16. lib. 5. novæ collectionis Regiæ, dum probat lex illa, quod qualitercunque consiterit, aliquem se velle obligare, remaneat obligatus, nulla admiffa exceptione. Quod rectè annotavit Azevedius ibi num. 7. Et confirmatur aperte ex dictis per Rolandum ubi supra. Joan. Parlat. rerum quotidianarum lib. 2. cap. finali 1. part. §. 11. ampliat. 6. fol. 152. ubi præfata doctrina motus principaliter, resolvit, quòd instrumentum executioni mandari debet, non solum si ipsius verba præ se præsentem ferant effectum, sed etiam si in futurum concepta fuerint: veluti, exempli gratia, promissi publico instrumento facturum me intra certam diè obligationè pro centis, tunc si lapsa sit dies, poterò statim sine alia obligatione ex instrumento illo conveniri. Quæ resolutio confirmatur apertiùs ex his, quæ scribunt Rolandus decis. 69. ex n. 25. L3. Joannes Franciscus de Ponte in conf. 10. num. 21. lib. 1. & novissimè Blasius Flores Diaz de Mena in addit. ad decis. 13.